

Kleons tale om Mitylene

Kleon tilhørte den aristokratiske fløy. På dette tidspunkt han holder talen er han arkont; et slags presidentverv.

«Jeg har ofte før nå vært overbevist om at demokratiet er uegnet til å styre et imperium, og aldri mer enn nå med deres ombestemmelse vedrørende Mitylene. Frykten for plot er dere ukjent i deres daglige relasjoner med hverandre. Dere føler akkurat det samme med hensyn til deres allierte, og reflekterer aldri over feilene dere blir ledet til ved å høre på deres appeller, eller å drives av gårde av deres medfølelse, full av fare for dere selv, og bringer dere ingen takknemlighet for deres svakhet fra deres allierte. Fullstendig glemmer at deres imperium er et despoti og deres undersåtter ufølsomme konspiratører, hvis lydighet er sikret ikke av deres selvutslettende innrømmelser, men ved suverenitet av egen styrke, og ikke deres lojalitet.

Det mest alarmerende trekket i saken er den konstante variasjonen i målet vedrørende hvordan vi trues, og vår tydeligvis ignoranse over det faktum at dårlige lover som aldri er forandret er bedre for en by enn gode lover uten autoritet. Den ulærde lojalitet er mer brukbar enn snartenkt ulydighet, og at vanlige menn vanligvis klarer offentlige anliggender bedre enn begavede medmennesker. Sistnevnte ønsker alltid å fremstå klokere enn lovene, og overprøve enhver proposisjon brakt frem, og tenker at de ikke kan vise sitt vidd i mer viktigere saker, og ved slik oppførsel for ofte ødelegge deres land. De som tviler på sin egen klokskap er fornøyd i å være mindre lærd enn lovene, og mindre egnet til å stikke hull i talen til en god taler; og være rettfærdige dommere mer enn rivaliserende atleter, gjennomfører vanligvis saker vellykket. Disse burde vi etterligne, i stedet for å bli ledet videre av kløkt og intellektuell rivalisering for å råde folk mot våre virkelige meninger.

For meg selv, jeg følger min tidligere mening, lurer på de som har foreslått å gjenåpne saken om mitylenerne, og dermed forårsaker en forsinkelse som alt er i favør av den skyldige, ved at den lidende fortsetter mot lovbrøteren med hans sinne avstumpet; selv hvor hevsn følger tetttest på feil, det beste tilsvarer det og mest rikelig gjengjelder det. Jeg lurer også hvem som blir mannen som vil vedholde det motsatte, og vil late til å vise at mitylenernes forbrytelse er til tjeneste for oss, og våre ulykker er skadelige for allierte. Slik en mann må tydelig enten ha en slik tillit til sin retorikk som til eventyr, for å bevise at det som har vært en gang for alle besluttet er fortsatt ikke bestemt, eller bli bestukket i å prøve å narre oss med forseggjorte sofismer.

I en slik konkurranse gir staten belønninger til andre, og tar farene for seg selv. Personene å klandre er dere som er så tåpelig som å innføre disse konkurransene; som går for å se en tale for å se et syn, ta fakta på rykter, dommer av gjennomførbarhet av et prosjekt ut fra viddet til dets talsmenn, og tillit til sannheten som til tidligere hendelser. Ikke på det faktum som du så, men mer til de smarte strukturer som du har hørt; det enkle offeret av nymotens argumenter, uvillig til å følge mottatte konklusjoner; slaver til hvert nytt paradoks, fornektene av det vanlige. Det første ønske til hver mann er at han kan snakke selv, den neste til å konkurrere mot de som kan snakke tilsynelatende ved å være helt i tråd med sine ideer, ved å applaudere hvert poeng nesten før det er laget, og ved å være like rask i å fange et argument som dere er treg til å forutse konsekvensene; og ved å spørre, om jeg så må si, etter noe forskjellig under de betingelser vi lever, og likevel forstå inadekvat de forhold; som slaver til gleden av øret, og mer som en retorikers publikum enn det politiske rådet til en by.

For å holde dere fra dette, jeg fortsetter å vise at ingen stat noensinne har skadet dere så mye som Mitylene. Jeg kan ta høyde for de som gjør opprør fordi de kan ikke tåle vårt imperium, eller som har blitt tvunget å gjøre det av fienden. Men for de som besatt en øy med festningsverk; som kunne frykte våre fiender kun sjøveien, og hadde sine egne triemer til å beskytte dem; som var uavhengig og holdt i høyeste ære - ved å opptre som disse har gjort; dette er ikke opprør. Opprør innebærer undertrykkelse; det er bevisst og vilter aggresjon; forsøke å ødelegge oss ved å skifte side til våre bitreste fiender; en verre forbrytelse enn en krig belastet av egen konto i oppkjøp av makt. Skjebnen til de av sine naboer som hadde allerede gjort opprør og hadde blitt dempet, var det ingen lære for dem. Sin egen velstand kunne ikke fraråde dem krenkelsens fare; men blindt trygt fram ture. Full av håp utover deres makt, men ikke utover sine ambisjoner, erklærte de krig og gjort deres beslutning om å foretrekke makt til rett. Deres angrep bestemt ikke ved provokasjon men ved øyeblikket som virket gunstig.

Sannheten er at mye god formue som kommer plutselig og uventet har en tendens til å gjøre et folk uforskammet; i de fleste tilfeller er det tryggere for menneskeheten å ha suksess med grunn i fornuft enn uten fornuft; og det er lettere for dem, kan man si, for å avverge motgang enn å bevare velstand. Vår feil har vært å skille mitylenerne som vi har gjort: hadde de for lenge siden blitt behandlet som de andre, ville de aldri så langt glemt seg selv, menneskets natur blir som sikkert gjort arrogant av muligheter, som om det er overveldet av fasthet. La dem nå derfor bli straffet som sin kriminalitet krever, og ikke gjør det, mens du fordømmer aristokratiet og frikjenner folket.

Det er sikkert, at alle angrep oss uten forskjell, selv om de kunne ha forsont med oss, og nå igjen vært i besittelse av byen sin. Men nei, trodde de det tryggere å kaste i sin andel (share) med aristokratiet (i Mitylene) og så tilslutte opprøret! Tenk derfor: Hvis du legger samme straff på en alliert som er tvunget til å gjøre opprør av fienden, og den som gjør det av sin egen frie vilje, hvem av dem tror du, er det som ikke vil gjøre opprør av det minste påskudd; når belønningen av suksess er frihet, og straffen for å mislykkes ingenting - så veldig forferdelig?

Vi i mellomtiden skal risikere våre penger og våre liv mot en stat etter den andre; og hvis det lykkes, skal få en ødelagt by som vi ikke lenger kan trekke inntektene (skatt for å være med i det athenske sjøforbund) fra hvorpå vår styrke avhenger; mens hvis mislykket, får en fiende mer på våre hender, og skal bruke den tiden som kan benyttes i bekjempelsen av våre eksisterende fiender i krig med våre egne allierte.

Intet håp, derfor, at retorikk kan endre eller penger sikres, av nåde på grunn av menneskelig svakhet må holdes ut til mitylenerne. Deres forbrytelse var ikke ufrivillig, men av ondskap og bevisst. Og nåde er bare for uvillige lovbrøtere. Jeg derfor, nå som før, fortsetter mot din omgjøring av den første avgjørelsen, å gi etter for de tre svakheter mest dødelig for imperium - medlidenhet, følelser, og overbærenhet. Medfølelse er på grunn av dem som kan gjengjelde den følelsen, ikke til dem som aldri vil ha medlidenhet i retur, men er våre naturlige og nødvendige fiender: de talere som sjarmerer oss med sentimentalitet kan finne andre mindre viktige arenaer for sine talenter, i stedet for en hvor byen betaler en tung straff for en kortvarig glede, men selv motta anerkjennelse for sin fine fraser, mens overbærenhet skal

vises til de som skal være våre venner i fremtiden, i stedet for mot menn som vil forbli akkurat hva de var, og være like mye våre fiender som før.

For kort å summere opp: Jeg sier at hvis du følger mitt råd, dere vil gjøre det som er rett mot mitylenerne, og samtidig hensiktsmessig; mens ved en annen beslutning vil dere ikke forplikte dem så mye som straff til dere selv. For hvis de hadde rett i opprør, må dere være feil i dommen. Men hvis, rett eller galt, dere bestemmer dere for å herske, må dere utføre deres prinsipp og straffe mitylenerne som dere interesse krever; eller annet, dere må gi opp imperiet og dyrke ærlighet uten fare. Gjør opp ditt sinn, og derfor å gi dem like for like; og ikke la ofrene som flyktet være mer følelsesfull enn de sammensvorne som klekket det; men gjenspeiler hva de ville ha gjort hvis seiret over deg, spesielt de aggressive.

Det er de som gjør galt naboen uten grunn, som forfølger sine ofre til døden, på grunn av faren som de forutså i å la sin fiende overleve; siden gjenstand for en vilter feil er mer farlig, hvis han rømmer, enn en fiende som ikke har dette å klage over. Ikke vær derfor forrædere mot dere selv, men huske så nær som mulig i øyeblikket av lidelse og betydning som du deretter festet til deres reduksjon; og nå betale dem tilbake i sin tur, uten å gi etter for svakhet eller glemme den fare som en gang hang over deg. Straffe dem som de fortjener, og lære andre allierte et slående eksempel, at straffen for opprør er død. La dem en gang forstå dette, og du vil ikke så ofte å overse dine fiender mens du kjemper med dine egne kamerater (confederates).

Slik var ordene til Cleon».

Thukydides